

Tyrkisk A/B, valgfag

Vejledning

*Børne- og Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Kontor for Gymnasier, juni 2020*

Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men indfører ikke nye bindende krav.

Citater fra læreplanen er anført i kursiv.

Indholdsfortegnelse

1. Identitet og formål	2
1.1. Identitet	2
1.2. Formål.....	2
2. Faglige mål og fagligt indhold.....	3
2.1. Faglige mål	3
2.2. Kernestof.....	7
2.3. Supplerende stof	12
2.4. Omfang	12
3. Tilrettelæggelse	13
3.1. Didaktiske principper	13
3.2. Arbejdsformer	14
3.3. It	18
3.4. Samspil med andre fag	18
4. Evaluering	19
4.1. Løbende evaluering	19
4.2. Prøveform.....	19
4.3. Bedømmelseskriterier	21
4.4. Karakterbeskrivelser.....	23
4.4.1. Skriftligt - Tyrkisk A.....	23
4.4.2. Mundtligt - Tyrkisk A	24
4.4.3. Tyrkisk B	25

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Tyrkisk er et videns- og kundskabsfag, et færdighedsfag og et kulturfag. Dets genstandsområde er det tyrkiske sprog i Tyrkiet og i forlængelse heraf litteratur, historie, kultur og samfundsforhold i Tyrkiet og andre områder med tyrkisktalende befolkninger.

1.2. Formål

<i>Tyrkisk A</i>	<i>Tyrkisk B</i>
<i>Tyrkisk skal give eleverne indsigt i det tyrkiske sprog og den tyrkiske verden. Gennem sproglig indsigt opnår eleverne kommunikativ kompetence, mundtligt såvel som skriftligt, læsekompetence samt bevidsthed om det tyrkiske sprog. Herigennem får eleverne indsigt i den tyrkiske verden og opnår kendskab til og viden om tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold og tilegner sig interkulturel kompetence, der rækker ud over den velkendte nordvesteuropæiske verden.</i>	<i>Tyrkisk skal give eleverne indsigt i det tyrkiske sprog og den tyrkiske verden. Gennem sproglig indsigt opnår eleverne kommunikativ kompetence, læsekompetence samt bevidsthed om det tyrkiske sprog. Herigennem får eleverne indsigt i den tyrkiske verden og opnår kendskab til og basal viden om tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold og tilegner sig grundlæggende interkulturel kompetence, der rækker ud over den velkendte nordvesteuropæiske verden.</i>

Som det fremgår af læreplanens beskrivelse af identitet og formål, står det tyrkiske sprog helt centralt i faget. En solid sproglig basis og indsigt er en forudsætning for at beskæftige sig med litteratur, historie, kultur og samfundsforhold.

Kendskab til og forståelse af litteratur, historie, kultur og samfundsforhold kan opnås på mange måder. Allerede i forbindelse med begynderundervisningen vil det være naturligt at komme ind på Tyrkiets geografi, landets administrative opdeling og det politiske system. Senere følger hovedtræk af Tyrkiets historie, religion og de forskellige områder inden for kulturen (litteratur, kunst, musik).

Herigennem opnås en interkulturel kommunikativ kompetence, som bidrager til udviklingen af elevernes almindelse og studie- og karrierekompetence.

Med reformen 2017 angiver læreplanerne i fremmedsprog i de gymnasiale uddannelser placeringen af en dygtig elevs sprogfærdighedsniveau ifølge Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog (også benævnt CEFR: The Common European Framework of Reference for Languages - se faktaboks nedenfor). Imidlertid er det vigtigt at være opmærksom på, at CEFR alene er et værktøj til at måle elevernes sprogfærdigheder. De øvrige sider af sprogfaget (viden og kundskaber samt kultur) er ikke medtaget.

Den Fælles Europæiske Referenceramme for sprog

- er en dansk oversættelse af Europarådets publikation *The Common European Framework of Reference for Languages* (CEFR) fra 2001. Publikationen er resultatet af et arbejde, der er foregået siden 1970'erne, med udvikling af en referenceramme, som udgør et grundlag for udarbejdelsen af retningslinjer for undervisningsplaner, læreplaner, prøver og lærebøger inden for sprogundervisning på tværs af de europæiske lande. Referencerammen beskriver, hvad sprogbrugere skal kunne for at blive i stand til at kommunikere effektivt på et

fremmed- eller andetsprog. Referencerammen beskriver desuden seks sprogfærdighedsniveauer (A1 – C2), hvilket gør det muligt at evaluere på hvert læringstrin.

En dygtig elevs sprogfærdighedsniveau kan efter afslutning af tyrkisk begyndersprog A placeres på A2/B1, der beskrives således:

”Kan forstå hovedpunkterne i en klar normal fremstilling om velkendte emner, man regelmæssigt støder på i forbindelse med arbejde, skole, fritidsaktiviteter osv. Kan klare de fleste af de situationer, som normalt opstår under rejser i områder, hvor sproget tales. Kan producere en ukompliceret, sammenhængende tekst om dagligdags emner og emner af personlig interesse. Kan beskrive oplevelser og begivenheder, drømme, håb og ambitioner samt kort begrunde og forklare holdninger og planer.”

<http://uim.dk/publikationer/den-faelles-europaeiske-referenceramme-for-sprog-laering-undervisning-og-evaluering>

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1. Faglige mål

Eleverne skal kunne:

Tyrkisk A	Tyrkisk B	Vejledning/Råd og vink
<i>Sprogfærdighed</i>	<i>Sprogfærdighed</i>	
<i>udtale standardtyrkisk forståeligt og naturligt</i>	<i>udtale enkelt standardtyrkisk forståeligt og naturligt</i>	Udtalen omfatter en fonetisk beherskelse af de lyde, der særligt adskiller tyrkisk fra dansk. Eleven skal kende og bruge de almindelige intonationstyper. I oplæsning og samtale lægges vægt på en sammenhængende fremførelse, der tillader at fremhæve ord og anvende intonation på en hensigtsmæssig måde.
<i>forstå hovedindholdet af ukompliceret talt standardtyrkisk</i>	<i>forstå hovedindholdet af enkelt, talt standardtyrkisk</i>	Det ukomplicerede og enkle gælder både ordforrådet, som overvejende er konkret og ligger inden for dagligdags forhold og tekstrelevante emner, og sætningskonstruktionerne, der indskrænker sig til enklere ledsætninger til i øvrigt ukompliceret opbyggede hovedsætninger. Udover lærerens talesprog trænes i forståelse af andres, også indfødte sprogbrugeres tale. Det opskruede taletempo hos mange tyrkere ligger uden for det forventede forståelsesniveau.
<i>læse og forstå enkle moderne tekster, fiktive</i>	<i>læse og forstå adapterede fiktive tekster så-</i>	Enkle moderne tekster har ukompliceret ordforråd og syntaks. Der anvendes så-

<i>såvel som ikke-fiktive</i>	<i>vel som lettere, originale ikke-fiktive tekster</i>	vel adapterede som ikke adapterede tekster, der ikke frembyder særlige vanskeligheder, og som eleverne kan læse med anvendelse af deres sædvanlige hjælpemidler. Tekster, som er forkortede, og/eller hvor enkelte ord eller vendinger er udeladt, regnes ikke som adapterede. I den senere del af forløbet (på A-niveau) læses overvejende uadapterede tekster. Der skal forekomme en vis spredning over genrer og teksttyper, uden at det forhindrer, at et hold i en periode fordyber sig i et bestemt emne eller en afgrænset genre. Kortere tekster skal normalt indgå i emnelæsning både for at give sammenhæng i undervisningen og med henblik på, at de skal kunne anvendes til eksamen.
<i>benytte et ordforråd, som sætter dem i stand til at kommunikere på standardtyrkisk om dagligdags forhold samt om studerede emner og tekster</i>	<i>benytte et ordforråd, som sætter dem i stand til at kommunikere på standardtyrkisk om dagligdags forhold og om studerede emner og tekster</i>	Ordforrådet omfatter såvel et basalt alment forråd af ord og vendinger til samtale om egne og andres dagligliv, planer osv. som et mere præcist og specifikt, delvis også abstrakt ordforråd, der udvikles i arbejdet med tekster/emner/billedmateriale, og som giver mulighed for at indgå i dialog og at argumentere.
<i>anvende den centrale formlære og sætningsopbygning i et ukompliceret, men sammenhængende og nogenlunde korrekt standardtyrkisk talesprog</i>	<i>anvende den centrale formlære og sætningsopbygning i et forståeligt og enkelt standardtyrkisk talesprog på et elementært niveau.</i>	Her tilstræbes en aktiv beherskelse af de centrale og frekvente dele af formlæren og sikkerhed i anvendelsen af enklere sætningstyper, herunder også de typisk tyrkiske konstruktioner. Et sammenhængende og udtryksfuldt, varieret talesprog vægtes højere end korrekthed i alle detaljer.
<i>skrive i det væsentlige korrekt standardtyrkisk inden for forskellige, ikke for komplicerede emner med anvendelse af skriftsprogets centrale sætningskonstruktioner</i>	<i>skrive i det væsentlige korrekt standardtyrkisk inden for forskellige, ikke for komplicerede emner med anvendelse af skriftsprogets centrale sætningskonstruktioner</i>	Eleverne skal ret hurtigt lære de særlige tyrkiske bogstaver. De skal kunne læse lærerens og de andre elevers håndskrift på tavlen og tage noter på tyrkisk. Selv de bedste elever laver fejl i ting, de ellers behersker, og der er hjørner af både ordforråd og grammatik, de ikke har forudsætninger for at beherske. Det er dog vigtigt, at de i undervisningen lærer at forstå, at dette ikke skal afholde

		<p>dem fra at forsøge at udtrykke det, de gerne vil. Gennem hele forløbet arbejdes der med at fjerne fejlene, men de kan ikke helt undgås.</p> <p>Eleverne skal lære at skrive i forskellige meddelelsessituationer, dvs. også tale-sprogsprægede genrer som beretning, styret dialog, mail, breve, dagbogsnotater mv.</p> <p>Som hjælp til at kunne formulere sig skriftligt korrekt er det vigtigt, at eleverne lærer at forstå de centrale grammatiske regler og at benytte dem i deres skriftlige arbejde.</p> <p>Den centrale grammatik er som minimum kasus, genitiv-possessiv, verbaltider, konverber, infinitiver. Andre grammatiske områder vil naturligvis også blive inddraget i undervisningen. Men de centrale dele er uundværlige for at kunne formulere ganske almindelige og enkle sætninger på tyrkisk.</p>
Sprog, tekst og kultur	Sprog, tekst og kultur	
<i>foretage en selvstændig præsentation af enkle tekster eller emner på standardtyrkisk, indgå i en dialog herom og argumentere for egen opfattelse</i>		<p>Eleverne trænes i ikke blot at svare på spørgsmål, men også i selvstændigt at kunne gøre rede for udvalgte træk i teksterne. Ved eksamen skal eksaminanden ikke blot kunne forstå og besvare eksaminators spørgsmål, men også selv kunne strukturere en præsentation af sin tekst eller sit emne og tale om den på tyrkisk i ca. 10 minutter. Det kræver såvel et generelt forråd af ord og vendinger som et forråd specifikt for den enkelte tekst eller det enkelte emne.</p>
<i>på standardtyrkisk perspektivere studerede tekster og emner til tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold</i>	<i>på et elementært niveau forstå de studerede emner på basis af kendskab til tyrkisk litteratur, kultur, historie og samfundsforhold samt vise banal interkulturel forståelse.</i>	<p>Eleverne kan selvfølgelig ikke have en encyklopædisk viden om alle disse forhold, men skal have viden nok til at give de læste emner og tekster dybde og perspektiv samt sprog til i enkel form at udtrykke nogle hovedlinjer heraf på tyrkisk. Den basale strategi for forståelse af den tyrkiske kultur, må være at få eleverne til at se tyrkernes kultur, både den fine og den bredere dagligdags, ikke</p>

		som et udtryk for at tyrkere er anderledes, men som en afspejling af en anden historie og andre naturgivne betingelser.
<i>benytte fagets relevante hjælpemidler og anvende relevante digitale redskaber og medier samt forholde sig til deres muligheder og begrænsninger</i>	<i>benytte fagets relevante hjælpemidler og anvende relevante digitale redskaber og medier samt forholde sig til deres muligheder og begrænsninger</i>	Fagets relevante hjælpemidler er først og fremmest de ordbøger/grammatikker (helst danskproducerede udgaver) og derudover diverse online-hjælpemidler. En del af disse kan bruges til at oversætte hele eller dele af sætninger f.eks. fra dansk til tyrkisk, hvilket betyder, at eleverne skal trænes i at forholde sig kritisk til oversættelserne og derved blive bevidste om mulighederne og begrænsningerne i anvendelsen af disse online-hjælpemidler.
	<i>anvende strategier for sprogtilegnelse og forståelse af andre kulturer</i>	
<i>behandle problemstillinger i samspil med andre fag</i>	<i>behandle problemstillinger i samspil med andre fag</i>	Tyrkisk kan helt fra starten af forløbet indgå i samspil med andre fag, selv om de sproglige færdigheder endnu ikke muliggør læsning af længere tekster på originalsproget. Tyrkisk vil kunne bidrage med læsning af relevante tekster på dansk eller andre fremmedsprog, måske suppleret med små tekster på tyrkisk.
<i>demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i>	<i>demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i>	Det er af afgørende betydning, at eleverne tidligt i forløbet bevidstgøres om, hvordan man arbejder med sproglindlæring, dvs. at de bevidstgøres om nødvendigheden af at arbejde regelmæssigt med sprogtilegnelsen med såvel gloser som med grammatik. Et nyt sprog kan kun læres, hvis man gennem hele forløbet gør en aktiv og målrettet indsats.

2.2. Kernestof

Gennem kernestoffet skal eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber.

Kernestoffet er:

<i>Tyrkisk A</i>	<i>Tyrkisk B</i>	Vedledning/Råd og vink
<i>udtale</i>	<i>udtale</i>	<p>I begynderundervisningen vil det først og fremmest være lærerens udtale og talesprog, eleven lærer at kende. Undervejs i forløbet trænes der i forståelse af andre stemmer, også indfødte sprogbrugeres, ved anvendelse af oplæsning af tekst, film, musik mm.</p> <p>I træningen af udtalen lægges særlig vægt på de træk, hvor tyrkisk adskiller sig fra dansk: brugen af stemte konsonanter og bogstavlyde som er fremmed for dansk, og som helhed den mere dynamiske og energiske udtale af alle lyde. Eleverne skal både kunne afkode og aktivt bruge de grundlæggende intonationstyper.</p> <p>Udtalet træningen er en del af enhver undervisningstime i arbejdet med såvel oplæsning, samtale som diverse øvelser.</p>
<i>lytte-, læse-, tale- og oversættelsesfærdigheder</i>	<i>lytte-, læse-, tale- og oversættelsesfærdigheder samt evnen til at indgå i dialog</i>	<p>Evnen til at lytte optrænes ikke alene ud fra lærerens tale. Helt fra starten af forløbet er hjælpemidler i form af lydfiler og andres oplæsning nødvendige både i timerne og i elevens forberedelse hertil. Oplæsningen af en del litterære tekster kan findes f.eks. på YouTube. De bedste elever vil kunne forstå tyrkisk med et basalt ordforråd i normalt, roligt tale-tempo uden udtalemæssige særheder og uden komplicerede sætningsstrukturer.</p> <p>Læsefærdighed, såvel oplæsning som læsning af længere, sammenhængende tekster, opøves ved daglig træning gennem hele forløbet. Derfor er en god begynderbog med omfattende (og gennemgående) tekstmateriale meget vigtig.</p> <p>I samtaledisciplinen er det fortrinsvis de læste tekster og billedmateriale hertil, der er udgangspunktet for træningen af talefærdigheden. Derudover arbejdes der</p>

		<p>- med eller uden billedmateriale - med samtale om mere almene emner.</p> <p>Træningen af oversættelsesfærdigheden er en naturlig del af det daglige arbejde med sprogindlæringen. Mundtligt arbejdes fortrinsvis med oversættelse fra tyrkisk til dansk, og udgangspunktet kan være oversættelse af dagens tekst eller uddrag heraf, oversættelse af korte artikler, blogindlæg, anekdoter m.m. på nettet.</p> <p>Skriftligt arbejdes fortrinsvis med oversættelse fra dansk til tyrkisk, og udgangspunktet kan være oversættelse af dele af lettere samfundsmæssige tekster, oversættelse af passager af artikler, blogindlæg, anekdoter m.m. på nettet.</p>
<i>de centrale dele af tyrkisk grammatik</i>	<i>de mest centrale dele af tyrkisk grammatik</i>	<p>Der er ingen grammatik, som præcis har et omfang, der svarer til kravene på hverken Tyrkisk A- eller Tyrkisk B-niveau. Læreren må vælge blandt de gængse dansksprogede grammatikker og derefter prioritere og udvælge relevant stof. De tyrkisksprogede grammatikker kan være et supplement.</p> <p>Grammatiske former og strukturer, som eleverne ikke forventes at beherske aktivt, er især området objektparticipier, passiv, kausativer, konditionalis og de mere udviklede konverber som konstrueres vha. participier.</p> <p>I det hele taget forventes elevernes skriftlige tyrkisk ikke at indeholde udviklede sætninger med svære eller flere ledsætninger. Ledsætninger, som kan forekomme simple på dansk kan svare til udviklede konstruktioner på tyrkisk.</p> <p>Derudover skal man være opmærksom på, at forrådet af ord og vendinger er begrænset, og at der derfor vil være mange konstruktioner, som eleverne ikke kan forventes at kunne oversætte rigtigt til tyrkisk. Dog har de bedste elever ofte fået en vis forståelse for, hvilken</p>

		<p>type udtryk der formentlig kan oversættes nogenlunde direkte, og hvilke, der skal kontrolleres ved opslag.</p> <p>Som hjælpemidler i det daglige arbejde kan med fordel udleveres diverse grammatikoversigter, bøjningsskemaer, så eleverne så tidligt som muligt bliver fortrolige med at anvende dem.</p>
<p><i>tekster af forskelligt omfang og fra forskellige genrer fra tiden efter 1928 (alfabetsformen), som belyser centrale aspekter af Tyrkiets nyere kulturelle, litterære, historiske og samfundsmæssige udvikling.</i></p> <p><i>tekster fra før 1928 læses hovedsageligt i "rengjort" sprog</i></p>	<p><i>fiktive såvel som ikke-fiktive tekster af forskelligt omfang, som belyser centrale aspekter af Tyrkiets kulturelle, litterære, historiske og samfundsmæssige udvikling</i></p>	<p>Der er tale om det udvidede tekstbegreb, der i undervisningspraksis forstås som en kombination af genrer, teksttyper og medier: det skrevne og det digitale; det visuelle og det auditive – adskilt eller i kombination. Tekstmaterialet kan bestå af en bred vifte af analoge og digitale teksttyper, herunder også videofiler, lyd-filer og billeder.</p> <p>Læsningen af fiktive tekster kan omfatte tekster af de store forfattere fra den sensomanniske periode. Det omfatter naturligvis forfattere fra republikperioden og tekster fra de sidste årtiers nyere retninger og forfattere.</p> <p>Naturligvis kan der ikke læses tekster fra alle de store forfatterskaber, men der bør læses mindst én tekst fra det 19. århundrede, én fra republik-perioden og én fra perioden efter 1991. Udover teksternes egenverdi lægges der vægt på deres potentiale til at vise centrale historiske, kulturelle og samfundsmæssige træk. En del tyrkisk litteratur ligger på nettet (i skrift eller lyd), det gælder såvel den klassiske litteratur som den helt moderne.</p> <p>På A-niveau skal læses både forskellige genrer.</p> <p>Af ikke-skønlitterære tekster kan f.eks. læses uddrag af biografier eller kortere tekster om aktuelle emner på nettet.</p> <p>Længere henne i forløbet kan arbejde med film eller lydfiler, med udskrevet dialog og gloser til, give fremragende træning i lytning, og derudover giver det mulighed for samtale på flere taksonomiske niveauer.</p>

		Merkantile tekster og forretningsbreve kan også gøres til et emne i undervisningen, ligesom der kan arbejdes med varedeklarationer og brugsanvisninger på tyrkisk, da disse findes på mange varer.
<i>digitalt materiale som støtte for sprogindlæringen, samt som støtte for historie-, kultur- og samfundsforståelse</i>	<i>digitalt materiale som støtte for sprogindlæringen samt som støtte for historie-, kultur- og samfundsforståelse</i>	Tyrkiske film og dokumentarprogrammer kan bruges både i arbejdet med forståelsen af det tyrkiske samfund og af tyrkisk historie og kultur. Nogle film kan indgå direkte i den grundlæggende sprogundervisning, hvis dialogen til dem findes i udskrevet form og de medtages. Internettet giver omfattende muligheder, hvad angår diverse grammatikøvelser og glosetræningsprogrammer, f.eks. quizlet og flashcards. Derudover findes, som inspiration, utallige hjemmesider, hvor man kan komme i gang med at lære tyrkisk.
<i>relevante centrale hjælpemidler</i>	<i>fagets mest centrale hjælpemidler</i>	Fagets traditionelle centrale hjælpemidler er de danskproducerede udgaver af ordbøger/grammatikker, lettere tyrkisk-sprogede grammatikker og derudover diverse online-hjælpemidler. Der ligger et stort og vigtigt arbejde i at træne basale opslagsfærdigheder, ikke mindst når det drejer sig om online-hjælpemidler. Søgmaskiner – f.eks. Google, Arama – kan bruges til at tjekke det levende sprogmateriale på nettet.
<i>tyrkiske samfundsforhold, tyrkisk historie, kultur og litteratur i den tyrkiske verden i et omfang, der giver eleverne mulighed for at forstå de studerede tekster og emner samt fremmer deres interkulturelle forståelse.</i>	<i>elementært kendskab til tyrkiske samfundsforhold, tyrkisk historie, kultur og litteratur.</i>	Inden for historie- og kulturstoffet er stoffet meget omfattende, og bortset fra nogle helt centrale områder - erobringen af Istanbul, Atatürk, republikkens dannelse, militærets rolle og udviklingen i landet - vil det variere fra hold til hold, hvad der præcis tages op med udgangspunkt i holdets og lærerens interesser, aktuelle begivenheder, studierejser og lignende. Nogle elever kan have et negativt og for-

		domsfuldt syn på landet. Derfor er det meget vigtigt at arbejde bredt med kulturforståelse og at sætte de problematiske sider af det tyrkiske samfund ind i en historisk og samfundsmæssig sammenhæng, så de bliver forståelige for eleverne.
--	--	---

Interkulturel kommunikativ kompetence

I tyrkisk på gymnasialt niveau kan interkulturel kommunikativ kompetence i praksis omsættes til en undervisning, der fokuserer på at give eleverne mulighed for at blive kompetente på følgende områder:

- færdigheder i og viden om, hvordan man begår sig i de sproglige rum, man dagligt befinder sig i
- redskaber til at kunne indgå i kendte og ukendte sproglige rum, f.eks. ved skolerejser i udlandet, hvor man indkvarteres hos en værtsfamilie med respekt for og ønsker om forståelse for gensidig udveksling af synspunkter og meninger, f.eks. høflighedsformer
- evne til at se sig selv gennem den andens øjne, altså at kunne indgå i en fordomsfri dialog med andre
- beherskelse af et passende ordforråd på fremmedsproget, kendskab til sprogets syntaktiske/grammatiske grundstrukturer og besiddelse af pragmatisk og diskursiv kompetence
- deltagelse i dialoger med henblik på at opnå et nærmere kendskab til andres tanker, vaner og forestillinger.

Det interkulturelle element bør udpeges og italesættes, hvor det falder naturligt. Gennem kernestof og supplerende stof trænes elevernes blik for store og små kulturelle ligheder og forskelle. Eleverne skal erfare, at der ikke findes én tyrkisk kultur, som er homogen, men at den tværtimod er polyfon og præget af selvmodsigelser, subkulturer og med kulturel variation i forskellige grupper og kontekster. Det ligger lige for at bruge tekster fra de mange tyrkisksprogede områder, og mange tekster til tyrkiskundervisningen lægger op til emner som f.eks. *İki kültür arasında gençlik*.

Under tekstarbejdet kobles tekstanalyseredskaberne med et komparativt element, hvor dette giver mening: beskrivelse, sammenligning, refleksion. Hvad genkender vi? Hvad er anderledes? Hvad kan det bero på?

Derudover vil interkulturelle kommunikative aktiviteter med fordel omfatte rollespil, samtale og kontakt med tyrkisktalende, f.eks. i form af video- og chatseancer.

2.3. Supplerende stof

Eleverne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal uddybe og perspektivere kernestoffet, udvide den faglige horisont, samt give eleverne viden om fagets anvendelse og en forståelse for egne karrierespøtninger og mulige uddannelsesvalg.

Det supplerende stof kan være materiale som film samt dansk- og tyrkisksprogede tekster, som ikke naturligt indgår i de læste emner, men som fremmer det faglige samspil med andre fag.

I arbejdet med Tyrkiets historie, samfundsforhold og kultur læses primært dansksproget materiale, f.eks. avisartikler og uddrag af diverse historiebøger. Her kan tilføjes artikler fra Den Store Danske Encyklopædi.

Mange nyttige henvisninger til dansk- og fremmedsproget trykt materiale om Tyrkiet findes i øvrigt på Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket i Århus.

Officielle informationsportaler indeholder ofte meget nyttigt materiale. Heriblandt kan nævnes det tyrkiske kulturministeriums hjemmeside, hvorfra der udmærket kan vælges tekster til læsning og diskussion i klassen.

Det er vigtigt at inddrage visuelt materiale. Udover lyd- og billedmedier vil andre kunstneriske udtryksformer end det talte og skrevne ord være en naturlig del af undervisningen. Her tænkes på film, billeder (fotos, billedkunst), musik, dramatik, dans m.m.

Karrierekompetencer

Karrierelæringen skal forankres i den daglige undervisning i faget. Elevernes viden om og erfaring med faget, uddannelse og job, men også eleverne selv, deres egne handlinger, beslutninger og muligheder skal stimuleres gennem forskellige aktiviteter. Det kunne være praktikophold, samarbejde med virksomheder og institutioner, brobygning, besøg på videregående uddannelsesinstitutioner, besøg af erhvervsfolk med tyrkiskfaglige kompetencer, men også konkrete øvelser i klassen, der har som mål at identificere egne styrke og interesser. Aktiviteterne i sig selv giver faktisk viden, men skal ledsages af en refleksionsproces for at lede til karrierelæring.

Karrierelæringen synes at rumme et dobbelt motivationspotential, fordi eleverne på den ene side bliver mere interesserede i faget gennem karrierelæringsaktiviteterne, der knytter an til praktiske og virkelighedsnære problemstillinger. På den anden side virker karrierelæring motiverende og kvalificerende på elevernes fremtidsforestillinger, idet eleverne får mulighed for at afprøve sig selv i sammenhænge, der rækker ud over skolen.

Det forekommer derfor essentielt at pege på værdien i at mestre et sprog og have et indgående kulturelt kendskab til Tyrkiet og tyrkisktalende lande. Sprog er nøglen til verden.

http://vbn.aau.dk/files/245545681/Karrierel_ring_i_gymnasiet_online_version.pdf

2.4. Omfang

Tyrkisk A	Tyrkisk B	Vejledning/Råd og vink
<i>Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 125-150 sider.</i>	<i>Det forventede omfang af fagligt stof er normalt svarende til 75-100 sider.</i>	<p>Undervisningen bygger på en bred vifte af faglige materialer, f.eks. lærebøger, tekster fra internettet, billed- og lydfiler og film. Alle typer af tekster indgår som en del af omfanget, der ikke opgøres i normalsider, men efter et rimelighedsskøn i forbindelse med de enkelte materialer. Omfanget dækker det samlede forløb i faget.</p> <p>Omfanget af fagligt stof anføres i beskrivelsen af den gennemførte undervisning (undervisningsbeskrivelsen), der færdigredigeres ved afslutningen af undervisningen i det enkelte fag. Omfanget angives normalt med en sådan detaljeringsgrad, så det af undervisningsbeskrivelsen fremgår, hvorledes det faglige stof har været vægtet i undervisningsforløbet. Dette kan f.eks. ske ved at angive et skønsmæssigt sidetal eller en procentvis fordeling af stoffet.</p>

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

I forløbet foregår der en udvikling fra en lærerstyret indlæring til en mere elevstyret læring.

Målet er fra begyndelsen at give eleverne elementære kommunikative færdigheder, som virker motiverende for den senere tilegnelse af de andre færdigheder og kompetencer.

Det løbende skriftlige arbejde sigter ikke blot på skrivefærdigheder, men støtter også indlæring og udvikling af talesprog samt ordforråd.

Undervisningsdifferentiering er et naturligt didaktisk princip i hele forløbet.

Tyrkisk som begyndersprog er et udpræget færdighedsfag. Læreren er den sproglige rollemodel og elevernes nødvendige sparringspartner, som skal sikre, at den tyrkiske udtale fra starten indlæres korrekt, og som skal introducere fagets arbejdsmetoder for eleverne og

gøre dem klart, hvor altafgørende det systematiske og vedholdende arbejde med fagets discipliner er: træning af udtale, intonation, lytteforståelse, oversættelse til dansk, gloser, grammatiske bøjningsmønstre og strukturer.

Den introducerende indlæring, dels af grundlæggende faglige elementer, dels af relevante arbejdsmetoder er den nødvendige basis for, at eleverne efterhånden kan arbejde mere selvstændigt. Når eleverne er blevet vænnet til at bruge fagets arbejdsmetoder og er blevet grundigt instrueret i brugen af de faglige hjælpemidler, kan læreren ind imellem give plads og lade eleverne opdage, at de faktisk selv er i stand til at producere forståeligt og rimeligt korrekt tyrkisk sprog.

Lige fra den første undervisningstime er arbejdet med den kommunikative kompetence i centrum. Kompetence til at indgå i en dialog er meget motiverende for elevernes engagement i det daglige arbejde. Det vil være naturligt, at man fra den første time i almindelige situationer i klassen henvender sig til eleverne på tyrkisk og på den måde vænner dem til at opfatte og bruge nogle vendinger fra dagligt omgangssprog. Senere i forløbet kan mere af undervisningen foregå på tyrkisk.

Grundlaget for samtalen på tyrkisk kan, ud over at tage udgangspunkt i teksten, med fordel være billedmateriale, også billedmateriale der viser dagligdags situationer. I samtaler løstrevet fra det daglige tekstarbejde vil eleverne også hurtigere få en forståelse af, i hvilket omfang de selv skal arbejde aktivt med at opøve den mundtlige sprogfærdighed.

I slutningen af forløbet, hvor eleverne har tilegnet sig de faglige arbejdsmetoder og kan bruge fagets redskaber, kan læreren lade eleverne arbejde selvstændigt i kortere eller længere forløb.

Selv i slutningen af overbygningsfasen vil den selvstændige arbejdsform dog altid veksle med lærerstyret undervisning.

Den skriftlige dimension er central i faget, ikke kun fordi den peger fremad mod den afsluttende skriftlige eksamen på A-niveau, men også fordi det skriftlige arbejde støtter gloseindlæring og udvikling af den kommunikative kompetence og udgør fundamentet for indøvelse af den elementære morfologi og syntaks.

Meget hurtigt i begynderfasen afsløres elevernes forskellige forudsætninger, og det bliver nødvendigt at indrette undervisningen efter disse forskelle.

3.2. Arbejdsformer

<i>Tyrkisk A</i>	<i>Tyrkisk B</i>
<i>Centralt i undervisningen står den faglige progression. Den grundlæggende undervisning omfatter introduktion til det tyrkiske alfabet. Den omfatter ligeledes regelmæssig lytte-, læse- og skrivetræning, der giver eleverne elementær kommunikativ kompetence. Efter den grundlæggende undervisning organiseres arbejdet hovedsageligt i emner, og det sikres, at de faglige mål integreres i dette ar-</i>	<i>Centralt i undervisningen står den faglige progression. Den grundlæggende undervisning omfatter gradvis og systematisk introduktion til det tyrkiske alfabet. Den omfatter ligeledes regelmæssig lytte-, læse- og skrivetræning, der giver eleverne elementær kommunikativ kompetence.</i>

<p><i>bejde.</i></p> <p><i>Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses løbende de faglige mål, der arbejdes hen imod i det pågældende emne.</i></p> <p><i>Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet.</i></p> <p><i>Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer samt kreative og innovative evner.</i></p> <p><i>Den kommunikative kompetence prioriteres højt både mundtligt og skriftligt, og digitale hjælpemidler inddrages som en naturlig del af undervisningen og bruges til formidling såvel som i arbejdet med sprogproduktion.</i></p> <p><i>Sprogforståelse understøttes ved, at eleverne hører talt standardtyrkisk formidlet gennem forskellige medier.</i></p> <p><i>Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning dels som støttedisciplin til den mundtlige dimension, dels som en selvstændig disciplin, hvor eleverne både får lejlighed til at træne og demonstrere deres sproglige viden og kunnen og til at udvikle evnen til at gøre rede for indholdet på et enkelt skriftligt standardtyrkisk.</i></p> <p><i>Arbejdet med tyrkisk kultur, historie og samfundsforhold integreres løbende i arbejdet med emnerne, så eleverne får indsigt i den tyrkiske verdens rolle globalt og tilegner sig interkulturelle kompetencer.</i></p> <p><i>Arbejdet med faget og dets discipliner skal give indsigt i den professionelle anvendelse af faget.</i></p>	<p><i>Arbejdsformer og metoder varieres og tilpasses løbende de faglige mål.</i></p> <p><i>Undervisningen tilrettelægges med progression i valget af arbejdsformer, så eleverne opnår studiekompetence og selvstændighed i arbejdet.</i></p> <p><i>Der fokuseres på arbejdsformer og opgavetyper, der udvikler elevernes kommunikative kompetencer samt kreative og innovative evner.</i></p> <p><i>Den elementære kommunikative kompetence prioriteres højt og videreudvikles i friere dialoger og friere samtale. Heri inddrages digitale hjælpemidler som en naturlig del af undervisningen og bruges til formidling såvel som i arbejdet med sprogproduktion.</i></p> <p><i>Sprogforståelse understøttes ved, at eleverne hører talt standardtyrkisk formidlet gennem forskellige medier.</i></p> <p><i>Skriftligt arbejde medtænkes i den daglige undervisning som støttedisciplin til den mundtlige dimension. Efter den grundlæggende undervisning fokuserer det skriftlige arbejde på genrer, som støtter den kommunikative kompetence.</i></p> <p><i>Arbejdet med tyrkisk kultur, historie og samfundsforhold integreres løbende i arbejdet, så eleverne får indsigt i den tyrkiske verdens rolle globalt og tilegner sig interkulturelle kompetencer.</i></p> <p><i>Arbejdet med faget og dets discipliner skal give indsigt i den professionelle anvendelse af faget.</i></p>
--	--

Mundtligt

Der vil hele forløbet igennem være behov for vekslen mellem forskellige arbejdsformer, og det må ses som en naturlig progression og en udvikling fra det overvejende styrede til det mere selvstændige. Der veksles typisk mellem lærerstyret undervisning, individuelt arbejde

og pararbejde. I begyndersprog kommer man aldrig helt væk fra lærerens centrale rolle som bærer og formidler af sproget.

Hele forløbet i et begyndersprog indeholder et stort element af udenadslære, ikke mindst i et kassusprog som tyrkisk. Det er ikke bare gloser, men også elementære grammatiske former og bøjningsmønstre, der skal læres og gerne automatiseres. Det er vigtigt tidligt at få gjort eleverne bevidste om behovet for udenadslære.

Forløbet med begyndersystemet forventes at vare ca. ét år. Gennem hele forløbet opfordres eleverne til selvstændigt at træne gloser, f.eks. vha. netbaserede værktøjer som quizlet, flashcards m.m.

I bogstav- og lyddelen af begyndersystemet er fokus på udtale, basale intonationsmønstre og de mest basale aktive sætningskonstruktioner og gloser.

Efter begyndersystemet fokuseres der gennem hele forløbet på dialog om tekster og billeder: Læreren spørger, og eleverne svarer ud fra teksten eller billeder, men eleverne øver sig også i selv at formulere spørgsmål og bruge spørgeord.

Eleverne trænes efterhånden også i at føre basale dialoger, dels om egne forhold og dels om almene emner ud fra billedmateriale. Det er vigtigt, at eleverne øver sig i at bruge de (få) gloser, de har, og at forenkle det, de gerne vil sige.

Oplæsning trænes som en naturlig del af den daglige undervisning. Gennem hele forløbet opfordres eleverne til også at arbejde med udtalen derhjemme, f.eks. ved at læse højt og ved hjælp af lydfiler.

Lyttefærdighed kan trænes tidligt i små diktatøvelser på holdet. Desuden kan lyttefærdigheden trænes gennem hele forløbet ved parvis oplæsning, evt. hvor kun den ene elev har teksten, og den anden skal gentage, hvad den første læser op. Mod forløbets slutning trænes færdigheden ved - hvis det er muligt - at lytte til oplæsning fra nettet af de tekster, der arbejdes med.

Det helt elementære arbejde med ordbogsopslagsfærdigheden begynder tidligt. Sikkerhed i opslag er den vigtigste forudsætning for at forstå de tekster, der skal læses. Den er vigtig for at lære nye gloser og dermed for at udvikle såvel den mundtlige som den skriftlige sprogfærdighed og endelig er det en af de vigtigste forudsætninger for videre selvstændig beskæftigelse med sproget.

Det kan være vanskeligt, men det er meget vigtigt at finde et passende niveau i de første tekster efter begyndersystemet. De bør være enkle og grundigt glosserede, så eleverne ikke taber modet.

Hvor oversættelse fra tyrkisk til dansk i begynderfasen mest er et pædagogisk redskab, der undertiden bruges til at sikre, at alle har forstået dagens tekst, bliver det i overbygningsforløbet også et selvstændigt mål, hvor der trænes i præcis og nuanceret mundtlig oversættelse fra tyrkisk til dansk. På Tyrkisk A arbejdes der ligeledes med oversættelse fra dansk til tyrkisk. Det er vigtigt at arbejde bevidst med at få eleverne til selv at arbejde med teksterne og hjælpe dem frem imod at opnå de oversættelsesfærdigheder og kompetencer, der kræves til eksamen.

Der arbejdes til stadighed med den kommunikative kompetence på basis af de læste tekster.

Selv om den klassiske klassesamtale om teksten er af afgørende betydning, er det også vigtigt at have gode arbejdsspørgsmål til mange af de tekster og emner, man læser. Gennemarbejdede spørgsmål og emnebaserede gloselister gør det muligt for eleverne at arbejde selvstændigt i grupper med at formulere sig på tyrkisk. Her er det vigtigt, at eleverne opfordres til og lærer ”at turde” sige noget på tyrkisk, også selv om det ikke er helt grammatisk korrekt.

Emnerne i forløbet tilrettelægges sådan, at arbejdet med tyrkisk kultur, historie og samfundsforhold integreres løbende, så eleverne får indsigt i den tyrkiske verdens rolle globalt og tilegner sig interkulturelle kompetencer.

I arbejdet frem mod eksamen er det en god idé at træne eleverne i at lave en fremlæggelse på basis af stikord. Det er vigtigt at pointere, at det skal være stikord, der skal tales ud fra, og ikke færdige sætninger, da det vil sikre en friere sprogfærdighed.

Endelig kan det være motiverende for eleverne at arbejde med en præsentation af sig selv, som til stadighed udvides. Det kan være en mundtlig såvel som en skriftlig præsentation.

Skriftligt

I begynderfasen skrives meget små diktater og kortere dialoger og opgaver. Senere skrives små oversættelsesøvelser og selvstændige små opgaver, f.eks. om en af hovedpersonerne i begynder-systemet eller om eleven selv.

Efter tilegnelsen af de særlige tyrkiske bogstavtegn, introduceres skrivning på computer med benyttelse af tyrkisk tastaturlayout.

Den grammatik, der blev introduceret i begynderfasen, konsolideres gennem repetition, anvendelse i praktisk kommunikation, forskellige øvelser og det skriftlige arbejde.

På A-niveau arbejder læreren hele tiden bevidst frem mod den skriftlige prøves krav. Udviklingen i arbejdsformer går fra de mere bundne til de friere og mere kreative opgaver. Mod slutningen af forløbet i 3.g arbejdes der med tidligere eksamensopgaver. De højeste niveauer for det skriftlige arbejde nås, når eleverne i fri skriftlig fremstilling bliver i stand til at forholde sig selvstændigt til teksterne - og ikke udelukkende tager direkte udgangspunkt i en given teksts ord og vendinger.

Innovative kompetencer

For at udvikle elevernes innovative evner er det vigtigt, at eleverne bliver bevidste om, at det at arbejde innovativt medfører at skabe noget, som har værdi for andre – hvilket kan forstås som helt ny viden, forbedring af eksisterende viden eller noget, som skaber værdi og er nyt i konteksten (f.eks. indenfor det enkelte hold). Det vil oftest være de sidste former for værdiskabelse, som gør sig gældende, når der arbejdes med elevernes innovative evner i tyrkisk.

Det kan både foregå inden for faget eller i samarbejde med andre fag. Der kan arbejdes med at udvikle undervisningsmateriale til egen klasse, til andre klasser og andre klassetrin.

Elever kan udvikle materiale/praktiske øvelser til at undervise i et grammatisk emne. En forudsætning er, at eleverne selv forstår brugen af det grammatiske emne.

Eleverne kan udvikle materiale/praktiske øvelser til at undervise i et tema. Der kan arbejdes med at udvikle projekter/produkter, hvor eleverne kan forbedre en given praksis/ me-

tode eller andet i Danmark, hvor de bruger deres viden fra en tyrkisksproget kontekst eller anvender deres viden fra Danmark og overfører den til en tyrkisksproget kontekst.

– Et eksempel kunne være at arbejde med integration i skolen. Hvor skaber man den bedste integration inden for skolesystemet i Tyrkiet, og kan Tyrkiet lære noget af Danmark eller omvendt? Her er det en forudsætning, at elever kender til forskelle mellem f.eks. det danske og det tyrkiske skolesystem.

– Et andet eksempel kunne være at skabe en sundere madkultur? Hvordan sikrer man, at unge mennesker spiser sundt? Kan Danmark bruge erfaringer fra de tyrkiske skolekanti-ner? Her er det en forudsætning, at eleverne har kendskab til madkultur i Danmark og Tyrkiet.

3.3. It

It er en integreret del af tyrkiskundervisningen og medtænkes i alle discipliner.

It og digitale medier anvendes med det overordnede formål at fremme elevernes læringsproces. Integration af digitale medier i undervisningen giver eleverne mulighed for at opleve sproget i varierede, autentiske og aktuelle sammenhænge. It anvendes som et af flere redskaber i arbejdet med de kulturelle, historiske og færdighedsmæssige sider af faget. Den praktiske anvendelse af it styrker desuden elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale samt forholde sig kritisk til digitale platforme og egen brug af dem.

It og digitale medier er en integreret del af tyrkiskundervisningen, og det overordnede formål er at fremme elevernes læringsproces. I anvendelsen af it styrkes elevernes evne til at søge, udvælge og formidle relevant fagligt materiale samt til at forholde sig kritisk til digitale platforme, hvorved eleverne får større indsigt i disses muligheder og begrænsninger.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof skal vælges og behandles, så det kan bidrage til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til arbejdet med problemstillingerne og belysning af fagets almindelige sider.

Når tyrkisk indgår i en studieretning, skal dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil.

Når tyrkisk ikke indgår i en studieretning, indgår det – hvor det er muligt – i samspil med andre fag om emner af sproglig, kulturel, interkulturel, historisk og samfundsmæssig art. Specielt indgår tyrkisk i samspil med andre sprogfag for derigennem at udvikle en generel sproglig bevidsthed og viden om, hvordan man lærer sprog.

Selv om tyrkisk ikke er studieretningsfag, vil eleverne på et tyrkiskhold indgå i et antal studieretninger og i den forbindelse deltage i tværfagligt samarbejde, hvor tyrkisk kan komme på banen, uden at det nødvendigvis indebærer læsning af længere tekster på tyrkisk.

I sådanne situationer anbefales det, at tyrkisklæreren insisterer på, at der indgår læsning af små tekster eller tekstuddrag på tyrkisk. Det kan være læsning af plakater, reklamer, avisoverskrifter el. lign. Litterære tekster kan – hvis de findes – læses med paralleltekster på dansk, hvor eleverne så finder centrale citater i den tyrkiske tekst og ser nærmere på, hvordan ord og vendinger er blevet oversat. Det vil ikke mindst over for eleverne sætte faget på dagsordenen på en anden måde end i den daglige undervisning.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Der foretages løbende både formative og summative evalueringer, der giver eleverne viden om deres standpunkt i forhold til fagets mål.

Lærerens løbende evaluering omfatter både elevernes svage og stærke sider. Derved kan eleverne opnå en klar opfattelse af niveau og muligheder for progression.

I forbindelse med skriftlige hjemmeopgaver foretager tyrkisklæreren løbende en individuel vurdering og vejledning af eleverne. En eventuel karakter bør altid ledsages af en uddybende kommentar, som påpeger mangler og styrker i opgaven og giver anvisninger på, hvordan eleven skal komme videre.

Derudover er de mest benyttede evalueringsformer spørgeskemaer, portofolioevaluering og evalueringssamtaler.

4.2. Prøveform

Tyrkisk A	Tyrkisk B
<p>Der afholdes en centralt stillet skriftlig prøve og en mundtlig prøve.</p> <p>Den skriftlige prøve</p> <p>Grundlaget for den skriftlige prøve er et centralt stillet opgavesæt. Prøvens varighed er fem timer.</p> <p>Den mundtlige prøve</p> <p>Prøven består af tre dele med en samlet eksaminationstid på ca. 30 minutter:</p> <p>1) Samtale på standardtyrkisk med udgangspunkt i eksaminandens præsentation af kendt tekst/emne på ca. én normalside, samt oplæsning og oversættelse af mindre passager på 50-60 ord.</p> <p>Linjer til oplæsning vælges af eksaminanden og linjer til oversættelse vælges af eksaminator under eksaminationen. Emnerne, der indgår som grundlag for prøven, skal dække de faglige mål og kernestoffet.</p> <p>2) Samtale på standardtyrkisk (ca. fem minutter) med udgangspunkt i ukendt billedmateriale om et alment emne.</p> <p>3) Samtale på dansk (ca. fem minutter) om et kendt emne inden for historiske, samfundsfaglige, kulturelle forhold.</p> <p>Der gives en samlet forberedelsestid på ca. 60 minutter.</p> <p>En normalside er for prosa 2400 anslag, for</p>	<p>Der afholdes en mundtlig prøve.</p> <p>Prøven består af to dele med en samlet eksaminationstid på ca. 30 minutter:</p> <p>1) Samtale på standardtyrkisk med udgangspunkt i en kendt tekst på ca. ¾ normalside, samt oplæsning og oversættelse af mindre passager på ca. 50 ord.</p> <p>Linjer til oplæsning vælges af eksaminanden og linjer til oversættelse vælges af eksaminator under eksaminationen. Teksterne, der indgår som grundlag for prøven, skal dække de faglige mål og kernestoffet.</p> <p>2) Samtale på standardtyrkisk (ca. fem minutter) med udgangspunkt i ukendt billedmateriale om et alment emne.</p> <p>Der gives en samlet forberedelsestid på ca. 60 minutter.</p> <p>En normalside er for prosa 2400 anslag, for lyrik 30 verslinjer.</p> <p>Det samme prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold.</p>

<i>lyrik 30 verslinjer.</i> <i>Det samme prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksaminationer på samme hold.</i>	
--	--

Den skriftlige prøve (Tyrkisk A)

Efter afslutning af begyndersystemet er det i høj grad den afsluttende skriftlige prøve, der udstikker omfang og karakter af det skriftlige arbejde, og der arbejdes med passende progression frem mod de faglige mål.

Den mundtlige prøve

I valget af tekster og emner efter begyndersystemet er det vigtigt at sikre sig, at teksterne har en vis længde, og at helt små tekster samles i emner. En længere tekst kan i sig selv udgøre et emne; dog skal den kunne danne udgangspunkt for 10-12 minutters præsentation og samtale, hvor også de dygtigste elever får mulighed for at vise, hvad de kan.

I teorien vil eleverne kunne komme op i samtlige læste tekster efter begynderstoffet, men i praksis vil der være enkelte tekster, der ikke egner sig.

Eksaminators valg af tekster og spørgsmål til eksamen skal bredt dække de emner og tekster, der har været behandlet i undervisningen, og de skal dække de faglige mål og kernestoffet. Teksterne til eksamen foreligger i samme form, hvori de blev brugt i undervisningen.

Eksamensmaterialet fordeles ved lodtrækning blandt eksaminanderne. Hver eksaminand skal kunne vælge mellem mindst fire materialer.

Tekstmaterialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

I forberedelsestiden (60 minutter) skal eksaminanden selv vælge en passage til oplæsning (50-60 ord på A-niveau og ca. 50 ord på B-niveau). Ved udvælgelsen af denne passage kan to hensyn tilgodeses: dels om passagen er overkommelig at læse op, og dels om det er en passage, der er central for forståelsen af teksten.

Under eksaminationen vælger eksaminator en tilsvarende passage, som eksaminanden skal oversætte til dansk, så præcist og nuanceret som muligt.

Eksaminandens præsentation af den kendte tekst/emne (A-niveau) baseres på en disposition (stikord) udarbejdet i forberedelsestiden. Eksaminanden må ikke læse op af et egentligt manuskript. I præsentationen har eleven mulighed for at vise selvstændighed i struktureringen af stoffet og i den sproglige formulering, mens det i den efterfølgende samtale vil vise sig, i hvilket omfang eleven formår at indgå i dialog om teksten/emnet, herunder at forstå eksaminators spørgsmål, og at udtrykke synspunkter og begrunde dem. På B-niveau er der først og fremmest fokus på samtalen om teksten/emnet; eksaminanden forventes ikke at komme med en egentlig præsentation, men kan opfordres til det.

Samtalen på tyrkisk om et alment emne foregår med udgangspunkt i ukendt billedmateriale. I forberedelsestiden har eksaminanden mulighed for at forberede samtalen, finde stikord og gloser, idet samtalen vil foregå inden for et alment emne, der er arbejdet med i undervisningen. Der er ikke et fastlagt emnefelt, men mulige emner kunne være: på restau-

rant, turisme, på markedet, i teatret etc. – i eksamensgrundlaget forventes der at være 7-10 emner på A-niveau og 5-8 emner på B-niveau.

Eksaminationen sluttes på A-niveau af med en samtale på dansk om et kendt emne inden for historiske, samfundsfaglige og/eller kulturelle forhold. Også her forventes der at være 7-10 emner, som vil udgøre eksamensgrundlaget.

4.3. Bedømmelseskriterier

Tyrkisk A	Tyrkisk B
<p><i>Ved den skriftlige prøve lægges der vægt på:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - læse- og tekstforståelse - formuleringsevne i forskellige meddelelsessituationer på et i det væsentlige korrekt tyrkisk skriftsprog - selvstændighed i forhold til forlægget. <p><i>Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens besvarelse.</i></p> <p><i>Ved den mundtlige prøve lægges der vægt på:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - forståelig og naturlig udtale - alment og tekstrelateret ordforråd, sætningsopbygning og udtryksfærdighed på et nogenlunde korrekt tyrkisk - præsentation og tekstforståelse - korrekt forståelse og gengivelse på dansk af det af eksaminator valgte tekstuddrag - overblik og perspektivering. <p><i>Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen. Den tyrkisksprogede del af eksaminationen vægtes højest.</i></p> <p><i>Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.</i></p> <p><i>Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag samt til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i></p>	<p><i>Ved den mundtlige prøve lægges vægt på:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - forståelig udtale - alment og tekstrelateret ordforråd, sætningsopbygning og udtryksfærdighed på et nogenlunde korrekt standardtyrkisk - præsentation og tekstforståelse - korrekt forståelse og gengivelse på dansk af det af eksaminator valgte materiale - overblik og perspektivering. <p><i>Sammenhængende sprogbrug er vigtigere end korrekthed i detaljen.</i></p> <p><i>Der gives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.</i></p> <p><i>Ved prøve, hvor faget indgår i fagligt samspil med andre fag, lægges der vægt på eksaminandens evne til at behandle problemstillinger i samspil med andre fag samt til at demonstrere viden om fagets identitet og metoder.</i></p>

Den skriftlige prøve

Det kan anbefales, at eksaminanderne i god tid før den skriftlige prøve bliver fortrolige med deres hjælpemidler - grammatikker, ordbøger, opslagsværker - så de virkelig kan have glæde af dem til prøven.

Ved forskellige meddelelsessituationer forstås de discipliner, der normalt indgår i de skriftlige opgaver (f.eks, referat, karakteristik, kommentering, perspektivering) og besvarelse af

de friere opgaver, som ofte indgår som valgmulighed i den skriftlige prøve: skrivning af brev eller mail, styret dialog f.eks. i form af telefonsamtale.

Ved bedømmelsen af den skriftlige prøve vil der naturligvis blive lagt stor vægt på sproglig korrekthed, men i tilfælde, hvor en præstation viser sammenhængende sprogbrug og selvstændighed i forhold til forlægget, prioriteres dette højere end sproglig korrekthed. Karakteren gives ud fra en helhedsvurdering.

Den mundtlige prøve

Udtale og intonation måles både ved eksaminandens selvstændige præsentation af teksten (A-niveau), ved samtalerne og ved eksaminandens oplæsning. Eksaminandens intonation forventes at være tydeligt tyrkisk, og ligeledes forventes det, at der læses op i meningsfyldte enheder og laves pauser på passende steder.

Hovedvægten i vurderingen af eksaminandens samlede præstation lægges på den decide-rede mundtlige sprogfærdighed. I hvor høj grad er eksaminanden i stand til at frigøre sig fra tekstens ord og vendinger? Hvor stort og nuanceret er eksaminandens selvstændige ordforråd? Hvor naturligt indgår eksaminanden i dialog med eksaminator? I hvor høj grad er eksaminandens sprog sammenhængende og flydende, og hvordan er balancen mellem det flydende og korrektheden?

På indholdssiden er det vigtigt at måle, i hvor høj grad eksaminanden har forstået teksten, og i hvor høj grad eksaminanden kan fortolke og perspektivere de læste tekster (A-niveau).

Der vil naturligvis blive lagt stor vægt på sproglig korrekthed, men i tilfælde, hvor en præstation viser sammenhængende sprogbrug og selvstændighed i forhold til forlægget, prioriteres dette højere end sproglig korrekthed. På den anden side skal den meget omhyggelige og næsten helt korrekte præstation, som sprogligt holder sig til det sikre og ikke kommer op på de højere taksonomiske niveauer, naturligvis også honoreres.

Karakteren gives ud fra en helhedsvurdering.

Hjælpemidler

Der er som udgangspunkt ikke adgang til internettet som fagligt hjælpemiddel ved prøverne, jf. Bekendtgørelse om visse regler om prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser, BEK nr 1276 af 27/11/2017. Regler vedrørende eksaminandernes brug af internettet for at tilgå tilladte hjælpemidler ved prøverne fremgår af § 6 i "Bekendtgørelse om visse regler om prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser".

I [vejledningen](#) til denne bekendtgørelse er der givet eksempler på, hvilke hjælpemidler der må, og hvilke der ikke må tilgås via internettet.

Det vil være tilladt for eksaminanderne at bruge digitale undervisningsmaterialer og hjælpemidler som f.eks. online ordbøger eller e- og i-bøger, der på institutionens foranledning er blevet anvendt i undervisningen, og som fremgår af undervisningsbeskrivelsen og ikke kan opbevares lokalt, dvs. ikke kan opbevares på eksaminandens egen computer. Det er ikke tilladt at benytte netadgangen til at tilgå interaktive programmer.

Det er således ikke eksaminanden, men skolen, der inden for de givne rammer beslutter, hvilket undervisningsmateriale der ved den enkelte prøve er netadgang til, og dette materiale skal fremgå af undervisningsbeskrivelsen.

Kravet om, at det digitale undervisningsmateriale skal fremgå eksplicit af undervisningsbeskrivelsen, sikrer, at der er klart for eksaminanderne, hvad det er tilladt at benytte under prøven.

4.4. Karakterbeskrivelser

4.4.1. Skriftligt - Tyrkisk A

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Den skriftlige fremstilling er sammenhængende og med hensigtsmæssig brug af et alment og centralt ordforråd. Eleven behersker den relevante idiomatik, morfologi og syntaks med ubetydelige fejl. Indholdet viser glimrende og præcis forståelse af tekstmaterialet. Besvarelsen er flydende, sprogligt selvstændig, idérig og nuanceret.
7	God	Den skriftlige fremstilling er rimeligt sammenhængende. Eleven demonstrerer nogenlunde sikkerhed i ordforråd og i den relevante idiomatik, morfologi og syntaks, men med et antal fejl, som dog oftest ikke er meningsforstyrrende. Indholdet viser god og rimeligt præcis forståelse af tekstmaterialet. Besvarelsen er nogenlunde flydende og sprogligt rimeligt selvstændig, men i mindre grad nuanceret.
02	Tilstrækkelig	Den skriftlige fremstilling er noget usammenhængende, men forståelig. Sproget mangler præcision, og der er flere alvorlige fejl. Indholdet viser, at tekstmateriale og emne i det væsentlige er forstået. Besvarelsen er mindre sprogligt selvstændig og temmelig unuanceret.

4.4.2. Mundtligt - Tyrkisk A

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Elevens selvstændige mundtlige præsentation såvel som elevens deltagelse i samtale og diskussion er sprogligt klar og nogenlunde flydende med et glimrende alment og centralt ordforråd. Eleven behersker den relevante idiomatik, morfologi og syntaks nogenlunde korrekt. Præsentationen er selvstændig og velstruktureret. Både præsentationen og samtalen om teksten og om billedmaterialet viser god og præcis forståelse, og der oversættes til et smukt og præcist dansk. Tekst- og emnebehandlingen er omfattende, og der perspektiveres, så flere relevante aspekter berøres. Kendskabet til historiske, samfundsfaglige og/eller kulturelle forhold er omfattende og nuanceret.
7	God	Elevens mundtlige præsentation såvel som elevens deltagelse i samtale og diskussion er sprogligt mindre flydende. Eleven demonstrerer rimelig sikkerhed i ordforråd og i den relevante idiomatik, morfologi og syntaks, men med et antal fejl, som dog ikke ødelægger kommunikationen. Præsentationen er sammenhængende. Både præsentationen og samtalen om teksten og om billedmaterialet viser god forståelse, og der oversættes til et godt dansk. Tekst- og emnebehandlingen er god, og eleven perspektiverer, så nogle relevante aspekter berøres. Kendskabet til historiske, samfundsfaglige og/eller kulturelle forhold er generelt godt.
02	Tilstrækkelig	Sproget er forståeligt, men mangler præcision, og der er flere alvorlige fejl, som i nogen grad hæmmer kommunikationen. Præsentationen er noget usammenhængende. Både præsentationen og samtalen om teksten og om billedmaterialet viser tilstrækkelig god forståelse, og der oversættes til rimeligt godt dansk. Eleven viser meget beskeden evne til at perspektivere. Kendskabet til historiske, samfundsfaglige og/eller kulturelle forhold er begrænset.

4.4.3. Tyrkisk B

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Fremragende	Elevens deltagelse i samtale og diskussion er nogenlunde sammenhængende med hensigtsmæssig brug af et alment og tekstrelateret ordforråd. Eleven behersker den nødvendige idiomatik, morfologi og syntaks med et begrænset antal fejl. Samtalen om teksten viser præcis forståelse af materialet, og samtalen om billedmaterialet demonstrerer et relevant ordforråd. Der oversættes til godt og præcist dansk. Tekstbehandlingen er udtømmende og eleven viser overblik ved at perspektivere teksten.
7	God	Elevens deltagelse i samtale og diskussion er mindre sammenhængende. Eleven demonstrerer nogenlunde sikkerhed i det almene og tekstrelaterede ordforråd og i den nødvendige idiomatik, morfologi og syntaks, men med et antal fejl, som dog ikke ødelægger kommunikationen. Samtalen om teksten viser rimelig forståelse af materialet, og samtalen om billedmaterialet demonstrerer rimeligt relevant ordforråd. Der oversættes til et rimeligt godt dansk. Tekstbehandlingen er god, og eleven forsøger at perspektivere teksten.
02	Tilstrækkelig	Sproget er forståeligt, men noget usammenhængende, og der er flere alvorlige fejl, som i nogen grad virker hæmmende på kommunikationen. Samtalen om teksten viser, at tekstmaterialet i det væsentlige er forstået, og samtalen om billedmaterialet demonstrerer et begrænset relevant ordforråd. Der oversættes til nogenlunde godt dansk. Eleven mangler overblik og viser ikke evne til perspektivering.